

Zondag 1

vraag 1 en 2

Zingen: Psalm 77:1 en 7

Schriftlezing: Jesaja 57

Zingen: Psalm 42:3 en 5

Zingen: Psalm 89:8

Zingen: Psalm 118:1

Geliefden, wij vragen uw aandacht voor de behandeling van de eerste Zondagsafdeling van de Heidelbergse Catechismus waar gevraagd wordt in de eerste twee vragen:

Vraag 1: Wat is uw enige troost, beide in leven en sterven?

Antwoord: Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben, Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomenlijk betaald en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft, en alzo bewaart, dat zonder den wil mijns bemelsen Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet; waarom Hij mij ook door Zijn Heiligen Geest van het eeuwige leven verzekert, en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt.

Vraag 2: Hoeveel stukken zijn u nodig te weten, opdat gij in dezen troost zaliglijk leven en sterven moogt.

Antwoord: Drie stukken. Ten eerste hoe groot mijn zonden en ellende zijn. Ten andere, hoe ik van al mijn zonden en ellende verlost worde. En ten derde, hoe ik Gode voor zulke verlossing zal dankbaar zijn.

Geliefde gemeente, we worden geroepen om bij vernieuwing de Catechismus onder u te prediken. Ge weet dat de Catechismus een juweel is dat ruim vierhonderd jaar geleden aan de kerk geschonken is. Twee jonge professoren, een van 28 jaar oud en de andere van 26 jaar oud, Zacharias Ursinus en Caspar Olevianus waren door Frederik III uitgekozen om een Catechismus op te stellen. Het woord 'catechismus' betekent eigenlijk in het oorspronkelijke een instructie in

de christelijke religie. De Catechismus is aan de kerk gegeven om elke zondag in de kerk uit te preken, én aan de scholen zodat de kinderen onderwezen konden worden in de Catechismus.

Onze Catechismus is verschenen in 1563. Het mag wel opgemerkt worden dat het uitzonderlijk is dat wij zelfs in deze tijd deze Catechismus nog mogen hebben.

We hopen dus met Gods hulp en geleid door de Heilige Geest opnieuw een begin te maken met de behandeling van de Heidelbergse Catechismus. Dat we oude en nieuwe dingen zullen mogen voortbrengen uit de schat des harten. Dat het geen last zal zijn om de onderwijzingen te prediken en aan te horen, maar mocht het zijn dat we het met vreugde des harten mochten prediken en dat het tot vreugde van de harten der hoorders mocht zijn.

Onze Catechismus is met recht in verschillende opzichten een wonderlijk boek te noemen. Het onderwijs is in de eerste plaats zeer persoonlijk. Dat blijkt reeds in de eerste vraag: ‘Wat is uw enige troost, beide in leven en sterven?’ Er wordt niet gevraagd wat de troost van andere mensen is, nee, de vraag is: ‘Wat is *úw* enige troost.’ In de Catechismus vinden we bovendien het praktische leven van de kinderen Gods opgetekend. De Catechismus bevat verder een omvangrijke stof, want alle punten van onze gereformeerde religie worden erin opengelegd. En ten slotte is de Catechismus een Bijbels document. Voor elke Zondag is wel een tekst in de Bijbel te vinden om te bewijzen dat wat in de Catechismus gezegd wordt, naar Gods Woord is. De Catechismus is dus persoonlijk, praktisch, veelomvattend en Bijbels.

We lezen in de eerste vraag: ‘Wat is uw enige troost, beide in het leven en sterven?’ Het is een bekende vraag, maar ook een zeer belangrijke vraag. Deze laat ons zien wat het onderwerp is dat de onderwijzer wil behandelen. We vinden dit onderwerp keer op keer terug in de antwoorden die gegeven worden op de vragen die gesteld worden. Het doel van de onderwijzer is om de enige troost te ontsluiten en deze te laten zien aan bedroefde en treurende harten.

Het gaat in Zondag 1 over ‘troost’. Mensen die geen zorg, moeite, verdriet of nood kennen, hebben geen behoefte aan troost. Wanneer de slaande hand des Heeren ons treft, dan menen we dat de Heere ons vergeten en verlaten heeft. Maar wanneer de Heere onze ogen opent en we mogen zien wat Zijn oogmerk is met dit alles, dan wordt het zo anders. Dan mag ervaren worden dat de Heere alle dingen doet medewerken tot redding van Zijn volk. Het zal alles uitlopen op de glorie en verheerlijking van Zijn Naam en tot zaligheid en behoud van Zijn volk.

Het is voor Gods volk niet alleen tot troost dat ze liggen voor rekening van hun getrouwe Zaligmaker Jezus Christus, zoals de Catechismus daarover spreekt: ‘Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben ...’ Nee, het is ook hun enige troost dat ze door Hem bewaard worden, en dat Hij hen verzekert door Zijn Heilige Geest in hun hart, want we lezen daarvan: ‘En alzo bewaart, dat zonder den wil mijns hemelsen Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet; waarom Hij mij ook door Zijn Heiligen Geest van het eeuwige leven verzekert, en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt.’

De hemelse Vader is Degene Die dat volk uitverkoren heeft. De Zoon heeft de troost voor dat volk gekocht met de prijs van Zijn dierbaar bloed. De Heilige Geest komt Gods volk en Gods kinderen ervan te verzekeren dat hun leven niet meer is zoals het voordien was. We lezen van Job dat hij zegt: ‘Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan.’ De apostel Paulus had die verzekering in zijn hart en in zijn ziel. Dat deed hem uitroepen: ‘Want ik weet Wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag.’ Niet ieder heeft deze volle verzekering, maar Comrie zegt in een van zijn werken dat in elke oefening van het ware geloof er een verzekering van de Heilige Geest in het hart is. Dat geldt dus voor de ganse Kerk, mensen. Ook al gaan ze meestentijds bedroefd over de aarde.

De Heere geeft die troost aan Zijn kinderen op de momenten dat zij het nodig hebben. Niet een jaar van te voren. En wij kunnen die troost zelf ook niet bewaren en vasthouden, zodat we, op een moment dat wij menen dat we het nodig hebben, het weer tevoorschijn kunnen halen Nee, we zijn en blijven in alles afhankelijk van de Heere, zolang we hier op aarde zijn. Maar de Heere wil Zijn volk wel verzekeren van het eeuwige leven voor zolang Hij dat geeft te genieten in het hart. O, dat we die Christus mochten verheerlijken en dat we Hem mochten benodigen als de enige Grond en de enige Naam Die onder de hemel gegeven is waardoor wij zalig kunnen worden.

De onderwijzer zegt ten slotte: ‘Waarom Hij mij ook door Zijn Heiligen Geest van het eeuwige leven verzekert, en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt.’ Die Geest neemt het hart in om de Heere te vrezen en te wandelen in Zijn wegen. Om de zonde te haten en de gerechtigheid na te jagen, en ons hele leven aan Hem te geven.

We gaan nu over naar de tweede vraag: ‘Hoeveel stukken zijn u nodig te weten, opdat gij in dezen troost zaliglijk leven en sterven moogt.’ Met andere woorden:

‘Hoeveel stukken zijn u *nodig* te kennen ...’ Wat voor soort kennis wordt hier bedoeld in onze Catechismus, want er is zo velerlei kennis. Er is een historiële kennis, dat is een verstandskennis. Deze kennis is wel noodzakelijk, maar niet genoeg. Want als het nooit verder komt in je leven dan in je hoofd, dan gaat een mens met alle verstandskennis voor eeuwig verloren. We lezen in Handelingen 6 dat de mensen van de Grote Raad in vijandschap losbarstten tegen de prediking van Stefanus. Brakel geeft ons in de *Redelijke Godsdienst* de raad om ons hoofd te vullen met historiële kennis. Maar hij zegt er wat bij. Brakel zegt: ‘Vul je hoofd met historiële kennis; als het ooit God behaagt om Zijn Heilige Geest in je hart te schenken, dan kan de Heilige Geest gebruik maken van de historiële kennis die je in je leven hebt opgedaan.’ Dat is Schriftuurlijk en Bijbels. Saulus was ook onderwezen aan de voeten van Gamaliël. Uit de brieven van de apostel blijkt dat de lessen van Gamaliël hem tot veel nut zijn geweest. Maar de historiële kennis is niet genoeg tot zaligheid.

Er is ook een beschouwende kennis. Die is erg gevaarlijk. Daarmee kan een mens heel ver komen. *Zó* ver, dat hij een hele bekering punctueel en Schriftuurlijk kan beschrijven. Maar wat is nu het verschil tussen de beschouwende kennis en de zaligmakende kennis? In de beschouwende kennis is geen vernedering. Die is er wel in de zaligmakende kennis. In de zaligmakende kennis is warmte. Dat wordt bij de beschouwende kennis gemist. Dat is hetzelfde eigenlijk als de maan. De maan kan soms zo helder schijnen 's nachts dat je bij wijze van spreken 's nachts de krant zou kunnen lezen in het maanlicht. Maar het maanlicht is koel, dat geeft geen warmte.

Er is ook een aangeleerde kennis. Er is – ja, schrik er maar niet van – ook een overgenomen kennis. Er zijn mensen die erg gesteld zijn op bekeringsgeschiedenissen. Die kunnen op zich wel goed zijn, er kan veel lering in zijn, o ja. Er zijn bekeringsgeschiedenissen waarin je het vrije werk Gods klaar en duidelijk kunt aanschouwen. Denk maar aan de bekering van John Bunyan. Maar toch moeten we er voorzichtig mee zijn. Want veelal komt er zoveel in voor wat van een mens is. Ik herinner me nog – jaren geleden – dat er in Nederland in 1942 een van onze leraren stierf, en hij eindigde zijn leven in een gemeente waar ook een oude, godvrezende leraar had gestaan. Zelfs als die man op de preekstoel kwam, dan maakte heel zijn houding al zoveel indruk, dat je niet hoefde te vragen of dat een knecht van God was. Dat wist je wel. Maar, na zijn dood kwam er van die man een levensbeschrijving uit. En ik kan me nog herinneren – ik was namelijk op die dag bij die oude dominee – dat er een boekverkoper kwam om deze levensgeschiedenis aan de predikant te verkopen. En nu had deze dominee zelf de lijkrede gehouden bij die oude leraar. Hij zei: ‘Nee, neem het maar mee.’

De boekverkoper was zo verwonderd. Hij zei: 'Maar dominee toch, je hebt toch zoveel liefde gehad tot die man en zoveel achting. Je hebt hem zelf begraven.' De dominee zei: 'Jazeker, en ik heb nóg veel achting voor die oude leraar. Die man juicht voor de troon. Maar, als nu álles in dat boek stond, dan zou ik het kopen. Maar niet alles staat er in.' Begrijp je wat ik bedoel, mensen? Er zijn zoveel dingen in ons leven die we veel liever vergeten en waarvan we wensen dat – als er ooit een boekje over ons uitkomt – dát er nooit inkomt. Omdat een mens zich ervoor schamen zou. 'Wie zou de afdwalingen verstaan? Reinig mij van de verborgen afdwalingen.'

Er is een aangeleerde kennis, een overgenomen kennis. Er zijn mensen die de bekering van andere mensen zó kunnen vertellen, dat ze het voorstellen alsof het hun eigen bekering was. Maar dat is niet zo, mensen. En wat zal het ons nu baten als we een bekering van andere mensen overnemen?

Dus het gaat hier over een 'kennen' een 'weten'. 'Hoeveel stukken zijn u nodig te weten, opdat gij in dezen troost zaliglijk leven en sterven moogt.' Dat is een wetenschap die we persoonlijk van de hemel hebben ontvangen. Er staat in Jeremia 31 vers 3: 'De HEERE is mij verschenen van verre tijden. Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.' Het gaat hier over een wetenschap die we van de hemel hebben gekregen. Het gaat over onderwijs dat we van Godswege hebben ontvangen. Het gaat over een wetenschap waarvan we met David kunnen zeggen: 'Geen leed zal 't ooit uit mijn geheugen wissen.' Het gaat over een wetenschap die met ons zal meereizen naar de eeuwigheid.

'Hoeveel stukken zijn u nodig te weten?' Met andere woorden: Dat we ermee voor God kunnen verschijnen. Dat we ervan verzekerd zijn – meer of minder – dat God het ons Zelf geleerd heeft, en dat Hij Goddelijk onderwijs in ons leven heeft geschonken.

'Hoeveel stukken zijn u nodig?' Dat is nodig terwijl we nog aan deze zijde van het graf zijn. Want als de dood intreedt, zijn we niet meer vatbaar om geleerd te worden. Dan kunnen we niet meer geleerd worden. Dan is het einde. Daarom, het Evangelie van Gods genade wordt aan deze zijde van het graf gepredikt. Niet in de hel en niet in de hemel. In de hemel is het niet meer nodig, en in de hel is er geen plaats voor. Maar 'heden, indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet.'

Het eerste stuk, het stuk van de ellende, is onpeilbaar. Een van onze Engelse godgeleerden heeft gezegd dat God Zijn volk trapsgewijze onderwijst en leert. Hij leert hen niet alles op één dag. Zou God dat niet kunnen? Jazeker. Er zijn uitzonderingen. Er zijn mensen die hebben in korte tijd veel geleerd. Denk aan

Saulus op de weg naar Damascus. Hij was in drie dagen verlost. Maar daarna is hij naar Arabië gereisd. En in de drie jaren dat hij daar geweest is, heeft de Heere hem de bijzonderheden van de weg der zaligheid geleerd. Toen is die man op de hoge school geweest. Daar heeft God hem voorbereid en toebereid om leraar te worden, en om de Kerke Gods te dienen. We lezen van een andere man die in één nacht de drie stukken is doorgegaan. Wie was dat? Dat was die man in Handelingen 16, de stokbewaarder. Hij leerde in één nacht ellende, verlossing en dankbaarheid. En als je Gods Woord leest, kun je de drie stukken bij deze man vinden. Bevindelijk en praktisch. Maar zo is het niet met al Gods volk en zo is het ook niet met al Gods knechten. Er zijn leraars die verwaardigd worden – niet dat ze je daar brengen kunnen – om in hun prediking de noodzakelijkheid van de wedergeboorte te leren. Die zuiver zijn in de leer van de wedergeboorte. Er zijn predikanten die zuiver zijn in de leer van de rechtvaardigmaking. Er zijn er ook – ik denk ook aan Andrew Gray – die de nadruk leggen op de heiligmaking. Als je zijn werken niet goed leest, dan denk je: Die man brengt niet anders dan de vrije wil! Dat gaat naar de remonstranten toe. Maar, nogmaals, die man heeft in zijn prediking de nadruk gelegd op de heiligmaking. Er zijn weer anderen – denk maar aan Kohlbrugge – die hebben de nadruk gelegd op de afsterving van de oude en de opstanding van de nieuwe mens. Niet op z'n antinomiaans, maar zuiver gereformeerd. En als je dat niet doorziet, dan ga je die mensen verkeerd beoordelen. Dan denk je: Ik weet eigenlijk niet wat ik ervan moet zeggen. Door onkunde worden soms bepaalde schrijvers verworpen. Maar als men tot meerdere en nadere kennis gebracht wordt van hetgeen die mensen bedoeld hebben, dan wordt het wel anders. Gods Geest is zo ruim in de onderwijzingen die Hij aan Zijn kinderen en aan Zijn volk geeft. Een mens kan niet verder praten dan hij zelf geleid is. Als een dominee met zijn verstand verder gaat praten, en er zouden mensen onder die prediking zitten die het persoonlijk, bevindelijk kennen, dan zouden ze zeggen: 'Die man springt verder dan zijn stok lang is. Bleef hij maar bij hetgeen hij van God geleerd had. Dan zou hij kunnen stichten. Maar nu gaat hij praten over zaken die hij zelf niet kent en weet.' En dan sla je altijd de plank mis, mensen. Dat kan niet anders. Want we moeten het van God ontvangen en van God geleerd hebben. Maar nu wat anders. 'Hoeveel stukken zijn u nodig te weten (te kennen) opdat gij in dezen troost zaliglijk leven en sterven moogt?' We hebben gezegd dat dat eerste stuk van de ellende onpeilbaar is. David zegt in Psalm 19: 'Wie zal de afdwalingen verstaan? Reinig mij van de verborgen afdwalingen.' Want het is niet zo, mensen, als God je het eerste stuk geleerd heeft, dat het klaar is voor de rest van je leven. Dat dan de deur dichtgaat en dat dit stuk dan achter je ligt.

Nee, dan vergis je je! Stopt het stuk van de verlossing in Christus? Nee. Dat gaat door. Want de ontdekking gaat door en de openbaring – als een vrucht ervan – gaat ook door. Er wordt bij de profeet Hoséa gesproken van een kennen en van een vervolgen te kennen. De apostel Petrus schrijft aan de verstrooide Kerk: ‘Maar wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus.’ De discipelen hebben drie jaar gepreekt. Hebben ze leugens verteld? Nee. Ze hebben de waarheid verkondigd. Maar wat is het verschil geweest tussen de prediking van de apostelen vóór de uitstorting des Geestes en ná de uitstorting des Geestes? Ze hebben vóór de uitstorting des Geestes de waarheid verklaard met het licht dat ze van Gods Geest hadden ontvangen. Maar als Petrus zijn eerste preekje gaat doen met Pinksteren, welk verschil is er dan met de andere preken die hij in die drie jaar gehouden heeft? Dan is dit het verschil, dat Petrus met Pinksteren nadrukkelijk in de eeuwigheid begint en hij eindigt in de eeuwigheid. Waarom? Omdat hij in zijn verloochening en in de dood van Christus gebracht was naar de eeuwigheid, en dát was de reden dat die man in de eeuwigheid ging beginnen. De remonstranten beginnen in de tijd. Zij beginnen nooit in de eeuwigheid. Maar de rechte gereformeerden zullen in de eeuwigheid terechtkomen. Wat wil dat zeggen? Dat is Romeinen 11: ‘Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.’

Als het nu gaat over de kennismaking van het tweede stuk, dan zegt de apostel Paulus in 2 Korinthe 5 zo klaar en zo duidelijk: ‘Want wij die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus’ wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden.’ In Filippenzen 3 zou je je afvragen: Zou die man wel wijs wezen? Zou hij alles vergeten zijn wat God hem geleerd heeft? Wat gaat de apostel dan zeggen? In Filippenzen 3 vers 10 zegt hij: ‘Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende.’ Daar gaat Paulus de opstanding stellen vóór de dood! Ja. We lezen in de Twaalf Artikelen: Geboren, geleden, gestorven, begraven, opgewekt, zittende aan de rechterhand Gods des Vaders. Paulus gaat beginnen met de opstanding en hij gaat eindigen in de dood. We zouden zeggen: Dat zijn de paarden achter de wagens. Of niet? Maar nu moet Paulus in de weg van de heiligmaking de kracht van de opstanding van Christus leren kennen meer en meer, om in zijn doodstaat ingeleid te worden. En – nog een ander puntje – om in die kennis niet te bezwijken. Want, als God een mens bekeert – de een meer dan de ander – dan krijgt hij een tijd van de eerste liefde. Dat lezen we in Openbaringen 2 vers 4 en dat lezen we ook in Hoséa 2. In Hoséa 2 begint de profeet met: ‘Daarom ...’ Dat woordje wijst naar de eeuwig-

heid. En dan gaat hij van de eeuwigheid naar de tijd en zegt hij: 'Daarom, zie, Ik zal haar lokken.' Daar gaat het over een lokkenstijd. Wat is die lokkenstijd? Dat is de tijd dat Eliëzer bij Rebekka komt om haar hart in te winnen om te trouwen met Izak. Dat is de lokkenstijd. Rebekka heeft de man met wie ze gaat trouwen nooit gezien. Dat is ook wat! Je zou toch zeggen: Trouwen met een man die je nooit gezien hebt! Dat kan wel bitter tegenvallen, of niet? Maar bij Rebekka kon het niet tegenvallen. En als dan de familie zegt: Je moet hier nog maar een paar dagen blijven om nog een paar samenkomsten met elkander te hebben, dan zeggen ze: Vraag het maar aan Rebekka zelf, wat ze wil. Of ze nog een poosje blijven wil. Maar Rebekka zegt opeens: 'Ik zal trekken.' Want haar hart is zo met Izak vervuld, dat er geen mens op de wereld is waar ze mee wil trouwen, dan alleen met die man. 'Mijn Liefste is mijne, en ik ben Zijne, Die weidt onder de leliën'. Dat is een ziel die krank is van liefde naar Christus. Dan ontvalt heel de wereld. Maar dan staat er in de Waarheid: 'Daarom, zie, Ik zal haar lokken en zal haar voeren in de woestijn, en Ik zal naar haar hart spreken.' In de woestijn. Dat volk komt in een weg van ontdekking, in een weg van afbreking. Het komt in een weg van verfoeiing in een weg van stof en as. Dat volk komt in een weg dat de Heere zegt bij de profeet Ezechiël: 'Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen en uw handelingen die niet goed waren; en gij zult een walging van uzelfen hebben over uw ongerechtigheden en over uw gruwelen.' En dat houdt wat in, mensen, om daar terecht te komen, dat een mens in de geestelijke armoede komt. Dat hij zó arm wordt dat hij geen bekering meer overhoudt. Ze hebben aan Ledeboer eens gevraagd op een gezelschap of hij zijn bekering wilde vertellen. En wat ging die man zeggen? Hij ging de Twaalf Artikelen opzeggen. 'Ik geloof in God den Vader ...', enzovoort. Die mensen waren zo verlegen. Dat kun je wel begrijpen. Ze hadden gedacht dat hij over zijn kinderjaren zou beginnen, of over de tijd toen hij in Benthuizen tot het licht gekomen is. Maar Ledeboer begon met de Twaalf Artikelen. En er was geen mens die nog vroeg naar zijn bekering. Ledeboer zei: 'Mensen, dát is mijn bekering.' Als dat je bekering mag wezen, dan heb je genoeg voor tijd en eeuwigheid. Daar kun je mee reizen. Daar kun je mee sterven. Dat is hetgeen wat Thamar in haar hand had toen Juda kwam om haar te verbranden. Ze zei: 'Beken toch, wiens deze zegelring en deze snoeren en deze staf zijn.' En toen zei Juda: 'Zij is rechtvaardiger dan ik.'

Wat gelukkig, mensen! Brakel zegt: 'Volk van God, op uw sterfbed zal het wel nodig zijn dat u verzekerd bent. Dat u die bewuste genade mag hebben.'

'Hoeveel stukken zijn u nodig te weten?' Het is nodig te weten dat in ons leven niet anders dan een verwerpelijke, verdoemelijke, arme, uitgeledigde zondaar

overgebleven is. Die geleerd heeft: ‘Ten eerste, hoe groot mijn zonden en ellende zijn.’ In de heerschappij, in de schuld, in de smet, in de gevolgen. Dat we tot het laatste van ons leven moeten inleven: ‘Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des Heeren betrouwen.’ Maar die in de tweede plaats ook komen tot dat getuigenis: ‘En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat.’ Om nu eerst de Rechter te kennen en dan de Vader. Om nu de eerste Adam te kennen en in de tweede Adam overgenomen te worden, in de HEERE onze Gerechtigheid. En dat die grondslag mijn grondslag nu wordt voor tijd en eeuwigheid. Dat is de eeuwige grond waarop mijn ziele bouwt en vertrouwt. Maar ook de enige Bron en Kracht van mijn leven. We gaan ervan zingen uit Psalm 89 vers 8:

Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
Uw vrije gunst alleen wordt d’ ere toegebracht;
Wij steken ’t hoofd omhoog, en zullen d’ eerkroon dragen
Door U, door U alleen, om ’t eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in ’t strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Isrels God gegeven.

De kennis van de ellende is onpeilbaar. De kennis van de verlossing is onuitsprekelijk. Want het zijn maar stukjes der zaken en einden der wegen die we van Hem hebben gekend. De bruid zegt: ‘De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkameren.’ En dan gaat dat van kamer in kamer met al dat lieve volk. En wat zal dan het einde ervan zijn, jongens, meisjes, mannen en vrouwen? Het einde zal zijn met de koningin van Scheba: ‘De helft is mij niet aangezegd.’ ‘O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen!’ Onbegrijpelijk en onbevattelijk. In Psalm 27 zingt de dichter: ‘Hier weidt mijn ziel met een verwond’rend oog.’ En dan gaat die kennis in het tweede stuk – we kunnen het maar aanstippen – zo ver, dat we ervan zingen met de dichter van Psalm 27:

Och, mocht ik, in die heilige gebouwen,
De vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog,
Zijn lieflijkheid en schonen dienst aanschouwen!
Hier weidt mijn ziel met een verwond’rend oog!

‘Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave.’
In het derde stuk, namelijk hoe ik Gode voor zulke verlossing zal dankbaar zijn,

komt onze geestelijke armoede openbaar. Er zijn zoveel mensen buiten ons en onder ons die zeggen: Je zou zat worden van al die kennis van ellende. Altijd gaat het maar over ellende. De verlossing wordt maar aangestipt. En over de verlossing hoor je nooit! Weet je wanneer een mens dankbaar is? Als hij werkelijk gevoelt hoe ondankbaar hij is. Dan is hij dankbaar! En als hij voor zichzelf tot de kennis komt dat hij alsmaar dode beesten op het altaar legt. David zegt:

Wat zal ik, met Gods gunsten overlaân,
Dien trouwen HEER' voor Zijn genâ vergelden?

Weet je hoe dat toegaat? Dan staat een mens sprakeloos in zijn leven. Dan dankt hij God zonder woorden. Jaren geleden was er een vrouw – ze is nu al jaren in de hemel – die op een maandagmorgen met een mand met was klaar stond om te gaan wassen in de kelder. Ze had een ongeredde ziel en een openstaande schuld. De grote vraag voor haar was: Hoe zal het ooit vallen? En ze kwam op zolder met het gewassen goed. Ze zette het mandje neer, en daar kwam God afdalen. 'Komt dan, en laat ons tezamen rechten, zegt de HEERE; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.' Ze kwam bij haar zuster beneden die morgen en zei: 'Zuster, ik geloof de vergeving der zonden. God heeft mijn schuld weggenomen en weggeworpen in een zee van eeuwige vergetelheid, om ze nooit meer te gedenken.' Toen die vrouw me dat vertelde, zei ze: 'En, wat denk je van het stuk van de dankbaarheid? Hoe dat ik dat beleefd heb. Ik ben naar bed gegaan, en met mijn mond in dat kussen, en daar heb ik God erkend. Daar heb ik God aangeroepen. Toen ik ging praten, was het voorbij. Maar met m'n mond in dat kussen heb ik het gezegd:

Nu zal ik, voor de weldaân, die 'k genoot,
Aan Hem, naar mijn geloften, eer bewijzen;

Och, gemeente, als David dankdag heeft – ja, David, de man naar Gods hart – dan zegt hij: 'En wat zal David nog meer tot U spreken? Want Gij kent Uw knecht, Heere HEERE.' Dát was Davids dankdag. Tegenwoordig hebben de mensen zulke lange gebeden van bidden en danken, je zou erbij in slaap vallen. Maar 't is allemaal niks, hoor. Nee. Maar een verbroken hart en een verslagen geest, dát zijn de offers die Gode welbehaglijk zijn door het geloof in Christus Jezus. Als Hizkia z'n schuld verzoend is en als z'n ziel is gered, en de liefde beantwoordt (drie stukken), dan gaat hij op naar de tempel en dan zegt hij: 'De

levende, de levende, die zal U loven, de dood zal U niet prijzen.' Als we Jesaja 38 lezen, dan zeg je: 'Hizkia, ach man, wat ben je kort bij de hemel. Wat ben je toch een dankbaar mens. Je hebt totaal niks meer in jezelf.' Dankbaar zijn is immers totaal niks meer in onszelf hebben. 'Niets in ons, maar al uit Hem, zo reist men naar Jeruzalem.' En dan komen 's middags die gezanten van Babel. Je weet wat er gebeurd is. 's Morgens in de hemel, 's middags in de hel. Dan komt de profeet Jesaja aan de deur en zegt: 'Wat is er toch gebeurd, Hizkia? Heb je bezoek gehad?' Dan zegt Hizkia: 'De gezanten uit Babel zijn gekomen, en ik heb die mensen alles laten zien wat ik heb. Ik ben door alle kamers gegaan.' Och man toch. Is dát nu je dankbaarheid? En dan zegt de Heere wat er ná hem gebeuren zal. Het zal niet in zijn dagen gebeuren, want Hizkia was zo'n lief kind van de Heere. Het zou nú niet gebeuren, want dan moest Hizkia zich gaan doodschreeuwen. De Heere zegt: 'Zie, de dagen komen, dat al wat in uw huis is en wat uw vaders opgelegd hebben tot een schat tot op dezen dag, naar Babel weggevoerd zal worden; er zal niets overgelaten worden, zegt de HEERE.' Och, gemeente, gemeente, we brengen nergens wat van terecht. Het is enkel tekort, schuld en zonde. Dat is al wat het is. Er zullen nog wel zielen onder ons zijn die zeggen: Ik weet het niet of ik er wel ooit iets van gekend heb. Ik weet niet of mijn overtuiging wel diep genoeg geweest is. Ik weet niet of m'n tranen wel oprecht geweest zijn. Bent u daar benauwd voor? 'Jazeker, ik denk soms dat het maar huichelaarstranen geweest zijn. Ik vrees dat het nooit waar geweest is.' 'Ja maar, man, bent u daar benauwd voor?' 'Jazeker, daar word ik mee aangevalen. Ik wilde wel dat God me nog eens opnieuw zou bekeren. Dat ik wist dat ik bekeerd was.' Ja, daar hebt u het. U wilt bekeerd zijn, maar dat kan niet. U moet als een onbekeerd mens naar de hemel. Die kroon moet omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd worden. Je moet een dood mens voor God worden. Waardig om voor eeuwig verworpen te worden. Mensen, gemeente, we komen pas in de hemel als we vlakbij de hel komen. Dán gaan we naar de hemel.

Dan ga ik op tot Gods altaren,
Tot God, mijn God, de bron van vreugd;
Dan zal ik, juichend, stem en snaren
Ten roem van Zijne goedheid paren,
Die, na kortstondig ongeneugt,
Mij eindeloos verheugt.

Drie stukken moeten gedurig gekend worden. We moeten voor God worden wat we zijn. Tot het laatste ogenblik. Al de dankzegging en al de aanbidding

zal niet zijn voor mij, maar voor een drie-enig Verbondsgod. En hoe dichter bij de grond, hoe dichter bij 't verbond. En hoe dichter bij de hel, hoe dichter bij de hemel. Dat is wat God zijn volk leert.

Het is maar een enkel woord. Ik hoop dat de Heere de enkele woorden nog wil zegenen. Dat je nog jaloers mocht worden. Dat we de kerk eens verlaten mochten met de bede: 'O God, dat ik eens mocht leren waarin het bestaat en hoe het gaat.' Onthoud dat ook maar eens. Dát zijn de punten. Waar het in bestaat en hoe het gaat.

De deur is nog niet dicht, mensen. Het kan nog voor een biddeloos mens, voor een dankeloos mens en voor een onvruchtbaar mens. Het kan nog voor de ellendigste van de ellendigsten. Moet je zeggen: 'Ik denk dat er in heel de wereld geen mens is waar God zoveel verdriet en smart van heeft, als van mij.' Ach het is waar, we zijn en blijven onverbeterlijk in onszelf. Maar:

Zij zullen gaan van deugd tot deugd,
Totdat z' in Sion all' met vreugd
Komen en daar den Heer' aanschouwen.

Amen.